

Pravo na ličnu invalidninu – procedura za ostvarivanje prava

Šta je **lična invalidnina** i ko ima pravo da je ostvari?

Pravo na ličnu invalidninu je jedno od prava koja spadaju u *domen osnovnih materijalnih davanja iz socijalne zaštite*, po Zakonu o socijalnoj i dječijoj zaštiti.

Sva prava po ovom zakonu, pa tako i pravo na ličnu invalidninu, može ostvariti *crnogorski državljanin sa prebivalištem na teritoriji države*, kao i *lice koje ima status stranca sa odobrenim privremenim boravkom ili stalnim nastanjenjem u državi*, u skladu sa posebnim zakonom.

U postupku za ostvarivanje prava po ovom zakonu *primjenjuju se odredbe Zakona o opštem upravnom postupku*. Dakle, saslušanje stranke, utvrđivanje činjenica, i rokovi za postupanje po zahtjevu, kao i rokovi za postupak žalbe se primjenjuju po Zakonu o opštem upravnom postupku.

Pravo na ličnu invalidninu ima lice sa **teškim invaliditetom**, dok je lice sa invaliditetom lice koje ima *dugoročna fizička, mentalna, intelektualna ili senzorna oštećenja* koja u sadejstvu sa *različitim barijerama* mogu otežati puno i efektivno *učesće ovih lica u društvu na osnovu jednakosti sa drugima*;

Kako se navodi u Zakonu o socijalnoj i dječijoj zaštiti pravo na ličnu invalidninu može ostvariti pojedinac pod uslovom da nije korisnik prava na dodatak za njegu i pomoć u skladu sa ovim zakonom i drugim zakonima.

Međutim, ukoliko ste korisnik dodatka za njegu i pomoć IMATE PRAVO podnijeti zahtjev za ostvarivanje lične invalidnine o kojem jje Centar za socijalni rad dužann postupiti. U slučaju da ne ostvarujete pravo na ličnu invalidnino pravo na dodatak za njegu i pomoć Vam NE MOŽE BITI UKINUTO.

*Visina lične invalidnine iznosi **184.79 eura mjesečno**.*

Ostvarivanjem prava na ličnu invalidninu stičete uslove za ostvarivanje i drugih prava, po osnovu Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti, kao što su povlastice na putovanje, dok vaš roditelj može ostvariti pravo na naknadu, za svakog korisnika lične invalidnine pojedinačno, u iznosu od **200.14 eura**.

Pravo na ličnu invalidninu Vam se *ukida ukoliko se smjestite u ustanovu socijalne i dječije zaštite duže od 60 dana od dana smještaja*, pod uslovom da su smještaj i ishrana obezbijedeni na teret tih organa.

Ovo pravo se u postupku ostvarivanja prava na materijalno obezbjeđenje ne smatra prihodom, odnosno ne ograničava Vas u ostvarivanju tog prava.

U postupku ostvarivanja prava na ličnu invalidninu ste dužni da iznosite i dostavljate istinite informacije i podatke.

Koja je procedura za ostvarivanje prava?

Zahtjev za ostvarivanje prava na ličnu invalidninu, uz medicinsku dokumentaciju, odnosno dokaz da niste korisnik prava na dodatak za njegu i pomoć u skladu sa Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti i drugim zakonima, podnosite Centru za socijalni rad u Vašoj opštini.

Ponovni zahtjev može se podnijeti sa priloženom medicinskom dokumentacijom, koja je od strane nadležne zdravstvene ustanove izdata poslije pravosnažnosti rješenja o odbijanju zahtjeva za pravo na ličnu invalidninu, osim otpusnih lista o bolničkom liječenju. Dakle, ukoliko u međuvremenu do odluke po Vašem zahtjevu ili neposredno nakon Rješenja o eventualnom odbijanju prava pribavite novu medicinsku dokumentaciju koja potvrđuje da se vaše zdravstveno stanje pogoršalo, ili da je oštećenje trajno istu dostavite Centru radi revidiranja odluke.

Zahtjev se podnosi *na obrascu koji je sastavni dio ove procedure*, a možete ga dobiti i u Centru za socijalni rad, ili preko internet stranice Ministarstva rada i socijalnog staranja, link, Biblioteka, podlink Obrasci.

Prilikom podnošenja zahtjeva potpisujete *izjavu* da ste saglasni da centar može da izvrši uvid u sve podatke od značaja za ostvarivanje prava u skladu sa Zakonom i propisima kojima se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Pravo na ličnu invalidninu ostvaruje se na osnovu dokaza i neposrednog uvida. Dakle, Komisija Centra za socijalni rad je dužna da Vas pozove „na saslušanje“ i utvrdi činjenice na osnovu razgovora i dostavljene dokumentacije, koju ste priložili uz Zahtjev.

Prateća dokumentacija je obavezna kao važan dokaz u postupku utvrđivanja prava na ličnu invalidninu. Ovdje se prije svega misli **na lična i medicinska dokumenta**, ili *Rješenje o procjeni stepena invaliditeta, Rješenje o usmjeravanju u proces obrazovanja, ili neko drugo Rješenje kojim se potvrđuje Vaš status.*

Bliži uslovi za ostvarivanje lične invalidnine, obrazac zahtjeva, kao i sadržaj i obrazac nalaza i mišljenja centra za socijalni rad propisani su *Pravilnikom o bližim uslovima za ostvarivanje osnovnih materijalnih davanja iz socijalne zaštite.*

Naknada roditelju ili staratelju korisnika prava na ličnu invalidninu

Uz zahtjev za ostvarivanje prava na naknadu roditelju ili staratelju korisnika prava na ličnu invalidninu prilaže se:

- rješenje o postavljanju staratelja;
- izvod iz knjige rođenih za korisnika lične invalidnine i dodatka za njegu i pomoć;
- rješenje o pravu na ličnu invalidninu, odnosno rješenje o pravu na dodatak za njegu i pomoć; i
- dokaz da nije smješten u javnu ustanovu socijalne i dječije zaštite.

Koje su medicinske indikacije prepoznate kao osnov za ostvarivanje prava na ličnu invalidninu?

Medicinske indikacije za ostvarivanje prava na ličnu invalidninu propisane su Pravilnikom o medicinskim indikacijama za ostvarivanje prava na materijalno obezbjeđenje, dodatka za njegu i pomoć, ličnu invalidninu i naknadu zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena.

Medicinske indikacije za ostvarivanje lične invalidnine su:

1. Ekstrapiramidni sindromi i plegični sindromi:

- 1) Parkinsonizam i drugi ekstrapiramidni sindromi i ataktički sindrom koji dovode do potpune zavisnosti od pomoći drugog lica, odnosno od zavisnosti od mehaničke ventilacije 100%;
- 2) Kvadriplegija 100%;
- 3) Triplegija 100%;
- 4) Cerebralna paraliza sa tetraparezom / osoba nepokretna 100%.

2. Intelektualne teškoće i poremećaji iz autističnog spektra:

- 1) Umjerene intelektualne teškoće (IQ od 35-49) 90%;
- 2) Teže i teške intelektualne teškoće (IQ od 0-34) 100%;
- 3) Poremećaji iz autističnog spektra 100%.

3. Oštećenje mišića i neuromuskularne bolesti koja dovode do potpune zavisnosti od pomoći drugog lica, odnosno od zavisnosti od mehaničke ventilacije 100%:

- 1) Bolesti motornih neurona:
 - a) Amiotorična lateralna skleroza,
 - b) Spinalne amiotrofije,
 - c) Bulbospinalna amiotrofija Kennedy,
 - č) Postpolio sindrom;
- 2) Bolesti perifernih nerava, periferne neuropatije:
 - a) Naslijedne periferne neuropatije,
 - b) Peronealna mišićna atrofija, M. Charcot Marie Tooth, hereditarna,
 - c) Senzomotorna neuropatija,
 - č) Neuropatija Dejerine-Sottas,

- ć) Neuropatija Refsum,
- d) Amiloidna neuropatija,
- dž) Neuropatija kod akutne intermitentne porfirije,
- đ) Familijarna paraliza pojedinih perifernih živaca zbog pritiska,
- e) Postpolio sindrom;

3) Stečene periferne neuropatije:

- a) Postinfekcijski poliradikuloneuritis Guillain Barre Strohl,
- b) Multifokalna motorička neuropatija s blokom provođenja,
- c) Neuropatije kod plazmocitoma, kolagenoza, sarkoidoze,
- ć) Paraneoplastične periferne neuropatije,
- č) Dijabetska neuropatija,
- d) Uremijska neuropatija,
- dž) Alkoholna neuropatija,
- đ) Toksične neuropatije,
- e) Postinfekcijske neuropatije,
- f) Posttraumatske neuropatije,
- g) Kanalikularne neuropatije,
- h) Kompresivne neuropatije;

4) Bolesti neuromuskularne spojnice:

- a) Nasljedni kongenitalni miastenični sindromi,
- b) Miastenija gravis,
- c) Lambert-Eaton miastenični sindrom,
- ć) Botulizam;

4) Primarne bolesti mišića:

a) Mišićne distrofije:

- Duchenne-ov oblik,
- Beckerov oblik,
- Pojasni oblik,
- Facioskapulohumeralni oblik,
- Emery-Dreifuss mišićna distrofija,
- Distalni oblik mišićne distrofije,
- Okulofaringealni oblik,
- Miotonična distrofija,

b) Ostali oblici miopatija: Kongenitalne miopatije, Mitohondrijalne miopatije, Metaboličke miopatije, Endokrine miopatije, Toksične miopatije,

- c) Sindrom hiperekscitabilnosti perifernih nerava-neuromiotonija,
- ć) Poremećaj funkcije jonskih kanala: Kongenitalna miotonija, Kongenitalna paramiotonija, Periodične paralize,
- č) Arthrogryposis multiplex congenita,
- d) Upalne miopatije: Polymyositis, Dermatomyositis, Dermatoneuromyositis,

dž) Bolesti središnjeg nervnog sistema s neuromuskularnim manifestacijama: Stiff persons syndrome, Tetanus, Neuroleptični maligni sindrom, Spinocerebelarna ataksija, Hereditarna spastička paraplegija.

4. Gluvoslepoća:

- gluvoslepoća (težina II,III,IV) 100%.

5. Hromosomske aberacije, urođene malformacije i rijetke bolesti:

- 1) Sy Down 60%-100%;
- 2) Sy Turner 50%-100%;
- 3) Sy Prader Willy 60%-100%;
- 4) Sy Angelman 60%-100%;
- 5) Sy Dandy-Walker 60%-100%;
- 6) Sy Charge 60%-100%;
- 7) Sy Cornelia de Lange 60%-100%;
- 8) Sy EllisVan Creveld 60%-100%;
- 9) Sindrom fragilnog X 60%-100%;
- 10) Sy Joubert 60%-100%;
- 11) Ostale hromosomske bolesti 60%-100%;
- 12) Osteohondrodisplazije 100%;
- 13) Osteogenesis imperfekta 100%;
- 14) Epidermiolisis bullosa 100%.

6. Neoplazme:

- Maligne neoplazme – inoperabilne, sa udaljenim metastazama, terminalne faze 100%.

Sve propisane medicinske indikacije nijesu oštećenja koja u sadejstvu s barijerama dovode do invaliditeta, već su neke od njih promjene u zdravstvenom stanju, koja takođe, u manjoj ili većoj mjeri, mogu prouzrokovati oštećenja ili trajna oboljenja organizma.

Na osnovu medicinskih indikacija i sami možete „utvrditi“ da li imate pravo na ličnu invalidninu jer su one opisane u medicinskoj dokumentaciji koju posjedujete.

Rokovi?

Centar za socijalni rad je dužan da donese i dostavi rješenje o zahtjevu za ostvarivanje prava ličnu invalidninu najkasnije u roku od 15 dana, a ako je potrebno sprovesti poseban ispitni postupak, u roku od 30 dana od dana prijema uredno podnijetog zahtjeva, odnosno od pokretanja postupka po službenoj dužnosti.

Centar za socijalni rad je dužan da **donese pisano Rješenje kojim odobrava ili odbija pravo na ličnu invalidninu.**

Ukoliko ste ostvarili pravo isplata naknade za ličnu invalidninu počinje u narednom mjesecu od podnošenja zahtjeva.

Kome i kako možete da se žalite?

O zahtjevu za ostvarivanje prava na ličnu invalidninu u prvom stepenu rješava Centar za socijalni rad, kojem ste i podnijeli zahtjev.

Ukoliko Centar za socijalni rad odbije Vaš zahtjev, odnosno donese Rješenje kojim Vam ne priznaje pravo, imate pravo žalbe u roku od 15 dana.

Žalbu protiv rješenja centra za socijalni rad podnosite Ministarstvu rada i socijalnog staranja, koje rješava po Vašem zahtjevu u drugostepenom postupku, u roku od tri mjeseca od podnošenja zahtjeva. Ukoliko Ministarstvo ne odgovori u roku od tri mjeseca, imate pravo da se žalite Upravnom sudu zbog ćutanja administracije.

Takođe, ukoliko Ministarstvo rada i socijalnog staranja u drugom postupku potvrdi Rješenje Centra za socijalni rad kojim ste nezadovoljni imate pravo da se žalite Upravnom sudu u roku od mjesec dana.

Ukoliko dođete do postupka žalbe, odnosno Centar za socijalni rad odbije Vaš zahtjev i proglasi ga neosnovanim možete se obratiti Udruženju mladih sa hendikepom Crne Gore kako bismo Vas zastupali u daljem postupku, uz Vaše punomoćje.

Možete da se žalite i u slučaju da Vaših medicinskih indikacija, odnosno dijagnoze nema u spisku medicinskih indikacija za ostvarivanje prava na ličnu invalidninu u skladu s Pravilnikom, ukoliko u dokumentaciji koju posjedujete imate utvđen stepen invaliditeta veći od 90%, imajući u vidu da Zakon prepoznaje termin *teški invaliditet*. U ovom slučaju se podnosi postupak za ocjenu ustavnosti Pravilnika Ustavnom sudu Crne Gore.

U tom slučaju, ukoliko nam se obratite, za Vas je ovaj proces dalje besplatan.

*Izradu ove procedure podržao je Telenor Crna Gora/Telenor Fondacija. Ova smjernica je ažurirana 2020.

Broj podneska _____ Centru za socijalni rad _____

ZAHTJEV ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA LIČNU INVALIDNINU

LIČNI PODACI KORISNIKA/PODNOŠIOCA ZAHTJEVA:			
Prezime, ime roditelja i ime _____			
Pol ☐ M ☐ Ž		JMB ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Mjesto rođenja _____		Opština _____ Datum rođenja _____	
Ulica, broj, opština _____			
Prebivalište	_____		
Boravište	_____		
Telefon	Telefon _____ Mobilni telefon _____ E-mail _____		
Državljanstvo _____			
Moju porodicu čine _____ članova			
Podaci o drugim članovima porodice ili drugim licima značajnim za korisnika:			
Prezime i ime	Srodstvo/ odnos	JMB	Zanimanje i školska sprema
		☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
		☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
		☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
		☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
		☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
		☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Podaci o korisniku/podnosiocu zahtjeva:			
Bračni status ☐ oženjen/ udata ☐ neoženjen/neudata ☐ razveden/razvedena ☐ udovac/udovica ☐ vanbračna zajednica			
Školska sprema			

☐ bez škole ☐ nepotpuna OŠ ☐ OŠ ☐ SSS ☐ VS ☐ VSS
Zanimanje _____
Radni status ☐ zaposlen/a ☐ radno angažovan/a ☐ nezaposlen/a ☐ penzioner/ka ☐ dijete (0-6) ☐ dijete (7-14) ☐ učenik/student (+15) ☐ nesposoban/na za rad ☐ drugo _____
Zaposlenje ☐ naziv poslodavca _____ ☐ poljoprivrednik ☐ samostalna djelatnost (<i>upisati</i>) _____
Starateljstvo ☐ Ne ☐ Da ☐ starateljstvo opšte ☐ privremeno ☐ za poseban slučaj Staralac ☐ srodnik/drugo lice ☐ neposredno CSR ☐ drugo _____ Prezime i ime _____ Adresa _____ Kontakt telefon/i: _____ _____
Da li ste korisnik dodatka za njegu i pomoć? ☐ NE ☐ DA
Poseban status ☐ bez posebnog statusa ☐ stranac sa stalnim boravkom ☐ stranac sa privremenim boravkom ☐ azilant ☐ stranac pod subsidijarnom zaštitom ☐ drugo _____ _____
Podnosim zahtjev za ličnu invalidninu i uz zahtjev prilažem dokaze: ☐ ličnu kartu na uvid ☐ izvod iz knjige rođenih ☐ medicinsku dokumentaciju (<i>navesti</i>) ☐ _____ ☐ _____ ☐ _____ ☐ dokaz da nijesam korisnik prava na dodatak za njegu i pomoć u skladu sa Zakonom i drugim zakonima ☐ ostalo _____

Na osnovu člana 4 Pravilnika o bližim uslovima za ostvarivanje osnovnih materijalnih davanja iz socijalne i dječje zaštite („Službeni list CG”, broj _____), a u vezi člana 77 stav 4 i člana 86 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti („Službeni list CG”, br. 27/13, 1/15, 42/15, 47/15, 56/16, 66/16, 1/17, 31/17, 42/17 i 50/17) i čl. 10 i 17 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti („Službeni list CG”, br. 79/08, 70/09, 44/12 i 22/17) dajem

IZJAVU

I Ja (*ime i prezime*) _____, iz _____, JMB _____ slobodnom voljom pod materijalnom i krivičnom odgovornošću izjavljujem da su podaci tačno navedeni u zahtjevu za ostvarivanje prava na _____.

II Upoznat/a sam sa obavezom davanja istinitih podataka na osnovu Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti.

III Saglasan/a sam da Centar za socijalni rad _____ izvrši uvid u sve podatke od značaja za ostvarivanje ovog prava.

Br. lične karte _____

JMB _____

MUP - PJ _____

Datum _____

Potpis
